

## НЕПОЗНАТИ НАТПИС СА ДАМАД АЛИ-ПАШИНОГ ТУРБЕТА У ГОРЊЕМ ГРАДУ НА КАЛЕМЕГДАНУ

На основу Споразума о реституцији културних добара, мађарске власти су 1958. године вратиле Југославији надгробну плочу са Дамад Али-Пашиног турбета (сл.1) која се у њиховом поседу налазила још од првог светског рата. То је разлог због којег је текст овог епитафа остао непознат истраживачима, премда је о Дамад Алипашином турбету више пута писано<sup>1</sup>.

У латиничној транскрипцији и српско-хрватском преводу, текст овог натписа гласи:

NAK MUSTAFA AGAMIZIN İKBÂLİNİ FÜ-  
ZUN ETSÜN HER KÂR HAYRİNDE ANI  
KİLSÜN MÜVAFFAK DÂİMA

SADR-I SEHİDİN İZZ İLE CÜNKİM MÜ-  
HURDARI İDİ BU KABRE DEFNE DÜP ANI ET-  
MİSDİ İSPAT-I VEFA

SİMDİ BELGRAD'A GELÜP DEVLETLE  
DEFTERDÂR OLÜP NÂN-Û-NİMET-I HAKKİM  
BİLÜP BU TÜRBEYİ ETDİ BİNÂ BİR MİSRA İLE  
SÖYLEYDİ TARİH-I BÜNYADIN EMIN

SAD-I CEHD İLE BU TÜRBEYİ YAPDI SE-  
MIYY-I MUSTAFA

1153

НЕКА БОГ УВЕЋА СРЕЋУ НАШЕГ МУ-  
СТАФЕ-АГЕ

И НЕКА ГА У СВЕМУ ВАЗДА УЧИНИ  
УСПЕШНИМ.

ПОШТО ЈЕ МИЛОШЋУ ВЕЗИРА-  
МУЧЕНИКА ПОСТАО МУХУРДАР,

САХРАНИО ГА ЈЕ У ОВОМ ГРОБУ И ТИ-  
МЕ ДОКАЗАО СВОЈУ ВЕРНОСТ.

САДА ЈЕ СТИГАО У БЕОГРАД, И СА  
СРЕЋОМ ПОСТАО ДЕФТЕРДАР.

ЗНАЈУЋИ ЗА УЧИЊЕНА МУ ДО-  
БРОЧИНСТВА ПОДИГАО ЈЕ ОВО ТУРБЕ.

ЕМИН ЈЕ ЈЕДНИМ СТИХОМ ИЗРЕКАО  
ДАТУМ ГРАДЊЕ:

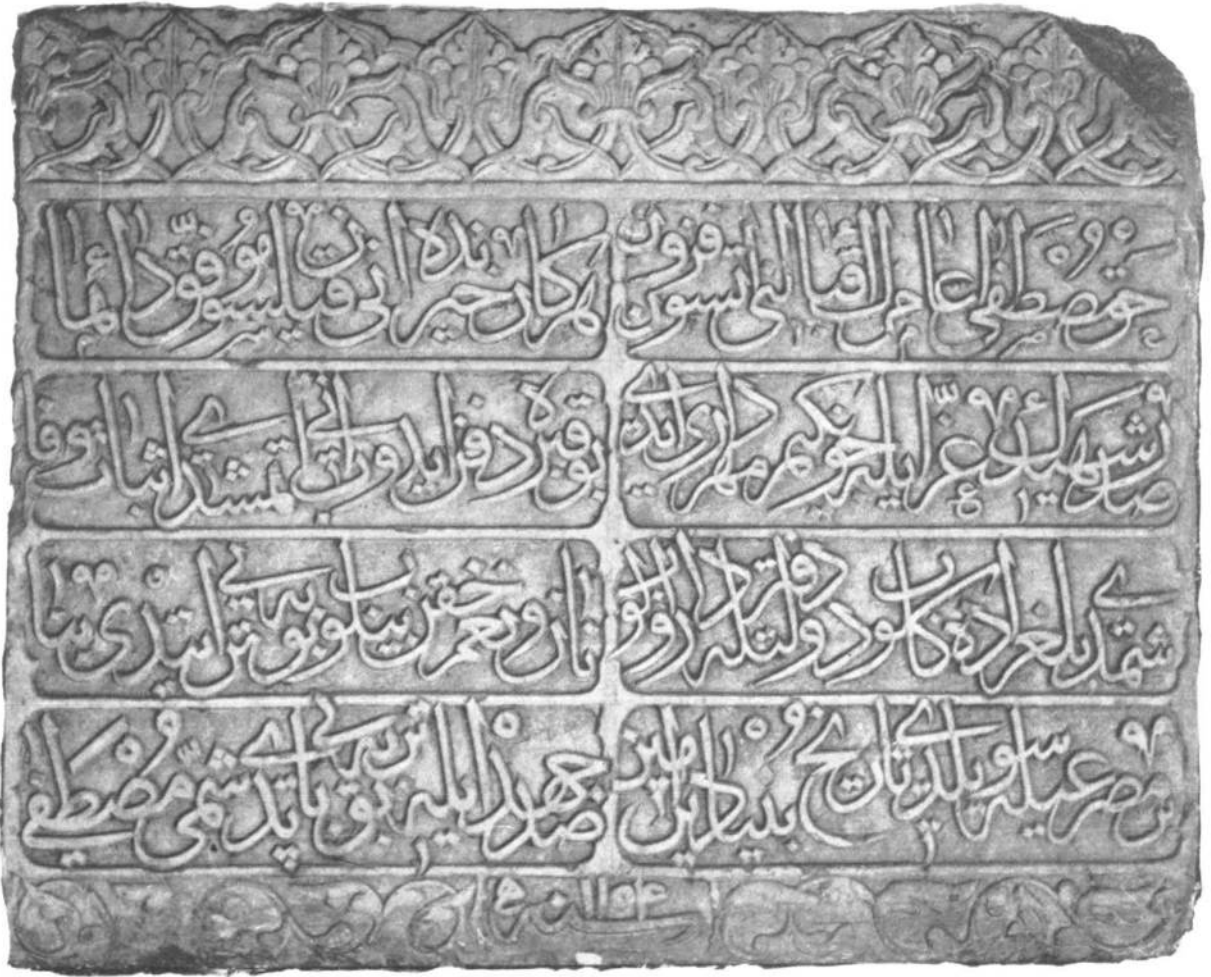
„СА СТО МУКА ОВО ТУРБЕ ПОДИЖЕ  
ИМЕЊАК МУСТАФА“ –

1153

У читању овог натписа једину тешкоћу пред-  
стављала је реч »semiyy« тј. претпоследња реч по-  
следњег стиха. Будући да се та реч може превести са речи „имењак“ али и речи „узвишени“, сматрали смо да се и једно и друго значење могу равноправно узети у обзир. Уколико се ради о првој солуцији, остаје неразјашњено коме је Мустафа-ага био имењак, тј. која је истакнута личност носила име Мустафа. Премда је то веома често турско име, можемо само претпоставити да је реч о Ел-Хаџ Пир Мустафи-паши, београдском мухафизу, који је на тај положај изабран 1716. након предаје Београда Аустријанцима. Њему је августа 1743. послат један ферман о попиљци вредних књига за библиотеку која је царским указом требало да буде саграђена у Београду.<sup>2</sup>

Збиром бројчане вредности слова арапског алфавета поседљег полустиха добијамо датум градње који се поклапа са датумом уклесаним на крају хронограма (сл. 2).

Мелодичност стихова и лепота језика хронограма, уз раскошно цели-несх писмо, учинили су да овај споменик нема само историјску већ и велику епиграфску вредност.



90 ص	3 ج	1 ا	2 ب	400 ت	10 ي	60 س	40 م
4 د	5 هـ	10 ي	6 و	200 ر	1 ا	40 م	90 ص
	4 د	30 ل		2 ب	2 ب	10 ي	9 ط
		5 هـ		5 هـ	4 د	10 ي	80 ف
				10 ي	10 ي		10 ي

---


$$94 + 12 + 46 + 8 + 617 + 27 + 120 + 229 = 1153 (1740)$$

НАПОМЕНЕ

<sup>1</sup> Мехмед Делић, *Турске сѣпарине у Београду*, Београдске општинске новине, 4–6, 1937; Глиша Елезовић, *Турски сѣоменици у Београду*, Јужна Србија, 40–41, 1924; Радмила Тричковић, *Београдска тѣорѣва и вароци 1739–1789. године*, Годишњак града Београда, XX, 1973; М.

Cavid Baysun, *Ali Pasa, Damad (1667?–1716)*, *Islam ansiklopedisi*, 1, *Istanbul* 1950, 328–330.

<sup>2</sup> Ismail Hakki Uzunçarsili, *Osmanli tarihi*, 4, Karlofça anlasmasindan XVIII yüzyilin sonlarına kadar, Ankara 1978, 128, 328.

Mirjana Marković

AN UNKNOWN INSCRIPTION ON THE TÜRBE OF DAMAD ALI-PASHA IN THE UPPER TOWN ON KALEMEGDAN

In this paper the author brings forth the transcription and translation of the inscription on the *türbe* (tomb) of Damad Ali-Pasha raised in 1740 by Mustafa-Aga, the Belgrade *defterdar* (official), earlier keeper of the seal (*mühurdar*) of the Grand Vizier Damad Ali-

Pasha who lost his life in the battle at Petrovaradin in 1716.

Until 1958 the slab with this inscription was preserved in Hungary when it was returned to this country on the basis of the agreement on restitution of the objects of culture.